

Gárdonyi Zoltán

***HÁROM
ORGONAKORÁL***

**Az Úr Isten az én reménységem
Szelíd szemed, Úr Jézus
Erős vár a mi Istenünk**

Édesapám e három korálfeldolgozását azzal a kívánsággal adom közre, hogy az istentiszteleti orgonazene gazdagodjék, és hogy ennek a műfajnak a továbbfejlődése érdekében példaértékű művek kerülhessenek a magyar zenei nyilvánosság kezébe. A művek sorrendje kiadásunkban nagyjából keletkezésük időrendjét követi, ugyanakkor pedig megfelel annak a sorrendnek, mely a három orgonakorál hangversenyszerű, ciklikusan összefüggő előadása esetében ajánlatos.

AZ ÚR ISTEN AZ ÉN REMÉNYSÉGEM

(Isten nékem erőm, bizodalmam)

Az 1962 áprilisában komponált mű témája először a pedálban hangzik el, majd a manuálok és a pedál visszhang-hatásokkal gazdagított párbeszédében egy improvizatív karakterű zenei anyag alakul ki a cantus firmus elemeiből. A 23. ütemben induló felső szólam dinamikája szóló-regisztrációt igényel; ez már előrevetítheti a záróütemek fénylő hangszíneit.

SZELÍD SZEMED, ÚR JÉZUS

(Manualiter)

Ez az orgonakorál 1959 márciusában keletkezett és igen alkalmas Gárdonyi Zoltán azonos témájú, széles körben elterjedt négyszólamú kórustételének bevezetésére is. (Ebben az esetben az előjáték is d-mollban hangozzék el.) A kompozíció kézírata a dallam első sorainál mindkét versszakban kétmanuálos megoldást jelez, a cantus firmust először magas, azután mély fekvésben kiemelve. Az uralkodó hangszín a forte-szakaszokban is sötét, tömör, és César Franck nyelvregiszterekben gazdag plénúmrát idézi.

ERŐS VÁR A MI ISTENÜNK

Gárdonyi Zoltán utolsó műve, melyet édesapám 1985 decemberében – már súlyos betegsége idején – komponált. A hitvallás rendíthetetlen bizonyosságát sugárzó orgonakorál egy nagyívű dinamikai és kontrapunktikus fokozásból formálódik; az első két dallamsor megismétlődése egy visszhangszerű regisztrációt kíván. A pedálkopula értelemszerű használata még a legkisebb orgonákon is lehetővé teszi ennek a magávalragadó kompozíciónak a megfelelő előadását.

Az Úr Isten az én reménységem

(Isten nékem erőm, bizodalmam)

Gárdonyi Zoltán

Animato

mf *ben legato*

f

The first system of musical notation consists of three staves. The top staff is in treble clef, the middle in treble clef, and the bottom in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The first staff contains a melody with eighth and sixteenth notes. The second staff contains a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The third staff contains a bass line with a long, sweeping slur over two measures.

The second system of musical notation consists of three staves. The top staff is in treble clef, the middle in treble clef, and the bottom in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The first staff contains a melody with eighth and sixteenth notes, including some beamed sixteenth notes. The second staff contains a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The third staff contains a bass line with a long, sweeping slur over two measures.

The third system of musical notation consists of three staves. The top staff is in treble clef, the middle in treble clef, and the bottom in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The first staff contains a melody with eighth and sixteenth notes, including some beamed sixteenth notes. The second staff contains a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The third staff contains a bass line with a long, sweeping slur over two measures. A dynamic marking 'p' is present in the second staff.

The fourth system of musical notation consists of three staves. The top staff is in treble clef, the middle in treble clef, and the bottom in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The first staff contains a melody with eighth and sixteenth notes, including some beamed sixteenth notes. The second staff contains a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The third staff contains a bass line with a long, sweeping slur over two measures. A dynamic marking 'p' is present in the third staff.

First system of musical notation. It consists of three staves. The top staff is in treble clef, the middle in alto clef, and the bottom in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The music features a melodic line in the top staff with a slur and a dynamic marking of *mf*. The middle and bottom staves provide harmonic support with chords and moving lines.

Second system of musical notation. It consists of three staves. The top staff is in treble clef, the middle in alto clef, and the bottom in bass clef. The key signature has two flats. The music features a melodic line in the top staff with a slur and a dynamic marking of *f*. The middle and bottom staves provide harmonic support with chords and moving lines.

Third system of musical notation. It consists of three staves. The top staff is in treble clef, the middle in alto clef, and the bottom in bass clef. The key signature has two flats. The music features a melodic line in the top staff with a slur and a dynamic marking of *mf*. The middle and bottom staves provide harmonic support with chords and moving lines.

Fourth system of musical notation. It consists of three staves. The top staff is in treble clef, the middle in alto clef, and the bottom in bass clef. The key signature has two flats. The music features a melodic line in the top staff with a slur and a dynamic marking of *f*. The middle and bottom staves provide harmonic support with chords and moving lines.

Szelíd szemed, Úr Jézus

Poco sostenuto

mf

Gárdonyi Zoltán

p *molto legato*

f

mf

p

Erős vár a mi Istenünk

Zsoltunknak szeretettel

Gárdonyi Zoltán
1985 dec.

Maestoso

poco f

più f

più f

First system of musical notation, measures 1-3. The system consists of three staves. The top staff (treble clef) contains chords and eighth-note patterns, including triplets in measure 3. The middle staff (treble clef) contains chords and eighth-note patterns, including triplets in measure 3. The bottom staff (bass clef) contains a simple bass line with a whole note in measure 1 and a half note in measure 2.

Second system of musical notation, measures 4-6. The system consists of three staves. The top staff (treble clef) contains chords and eighth-note patterns, including triplets in measure 6. The middle staff (treble clef) contains chords and eighth-note patterns, including triplets in measure 6. The bottom staff (bass clef) contains a simple bass line with a whole note in measure 4 and a half note in measure 5.

Third system of musical notation, measures 7-9. The system consists of three staves. The top staff (treble clef) contains chords and eighth-note patterns, including triplets in measure 9. The middle staff (treble clef) contains chords and eighth-note patterns, including triplets in measure 9. The bottom staff (bass clef) contains a simple bass line with a whole note in measure 7 and a half note in measure 8.

Fourth system of musical notation, measures 10-12. The system consists of three staves. The top staff (treble clef) contains chords and eighth-note patterns, including triplets in measure 12. The middle staff (treble clef) contains chords and eighth-note patterns, including triplets in measure 12. The bottom staff (bass clef) contains a simple bass line with a whole note in measure 10 and a half note in measure 11.

tempo poco ritenuto

First system of musical notation, measures 1-3. The music is in 4/4 time. The upper staff (treble clef) contains a melody with eighth and quarter notes, including a half note G4 with a fermata. The lower staff (bass clef) provides harmonic support with chords and moving lines. A *mf* dynamic marking is present in measure 1. A second *mf* marking appears in the lower staff of measure 3.

Second system of musical notation, measures 4-6. The music continues in 4/4 time. The upper staff features a half note G4 with a fermata in measure 5, followed by a half note F#4 in measure 6. The lower staff continues with harmonic accompaniment.

Third system of musical notation, measures 7-9. The music is in 3/4 time. The upper staff begins with a half note G4 with a fermata in measure 7, followed by a half note F#4 in measure 8. The lower staff features a half note G2 with a fermata in measure 7, followed by a half note F#2 in measure 8. A *f* dynamic marking is present in measure 7. A *poco animato* tempo marking is placed above the staff in measure 7.

Fourth system of musical notation, measures 10-12. The music continues in 3/4 time. The upper staff features a half note G4 with a fermata in measure 10, followed by a half note F#4 in measure 11. The lower staff continues with harmonic accompaniment.

The musical score is for a lullaby in B-flat major, 4/4 time. It consists of three measures. The first measure shows the piano introduction with a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The second measure continues the melody and bass line. The third measure is marked 'allargando poco' and features a more complex melody in the right hand and a bass line in the left hand.

First system of the musical score for 'The Swan' from 'The Nutcracker'. The score is written for piano (two treble staves) and cello (one bass staff). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The tempo is marked 'maestoso' and the dynamics are 'ff' (fortissimo). The piano part consists of chords, while the cello part has triplet figures.

A musical score for the song 'The Rose Tree'. It consists of three staves. The top two staves are for the vocal melody, and the bottom staff is for the piano accompaniment. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score is divided into two measures by a vertical bar line. The first measure shows the vocal melody starting with a quarter note on G4, followed by a half note on A4, and a quarter note on B4. The piano accompaniment starts with a quarter note on G3, followed by a half note on A3, and a quarter note on B3. The second measure shows the vocal melody continuing with a quarter note on G4, followed by a half note on A4, and a quarter note on B4. The piano accompaniment continues with a quarter note on G3, followed by a half note on A3, and a quarter note on B3.

A musical score for the song 'The Rose Tree'. It features three staves: a vocal line in the treble clef and two piano accompaniment lines in the bass clef. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is common time (C). The melody is simple and consists of a few notes, with the piano accompaniment providing harmonic support through chords and single notes. The score is divided into three measures by vertical bar lines.

Gárdonyi Zoltán

1906. április 25-én született Budapesten.

Édesapja Dr. Gárdonyi Albert történészprofesszor, Budapest székesfőváros főlevéltárosa volt. Édesanyja, született Weigl Mária, a budapesti Zeneakadémián a volt Liszt-tanítvány, Thomán István osztályában Bartók Béla évfolyamtársaként 1904-ben szerzett zongoratanári diplomát.

Gárdonyi Zoltán zeneszerzés-tanulmányait Budapesten a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán 1923-tól 1927-ig Kodály Zoltán, majd 1927-től 1930-ig Berlinben Paul Hindemith tanítványaként végezte. A berlini egyetemen ezzel egyidejűleg folytatott tanulmányait az 1931-ben ott megszerzett zenetudományi doktorátusával zárta le; ezután egy évtizedig a soproni Evangélikus Tanítóképző Intézet tanára volt.

Gárdonyi Zoltán 1941-től 1967-ig a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola professzoraként fejtett ki szerteágazó tevékenységet.

Ő volt a budapesti Zeneakadémia 1949-ben feloszlott protestáns egyházzenei tanszakának utolsó vezetője és az ő nevéhez fűződik a magyar református egyházzene újrászervezése (így például a Református Korálkönyv kiadása és a debreceni kántorképző tanfolyamok életrehívása) az errekövetkező nehéz évtizedekben is.

Gárdonyi Zoltán 1972 óta családjával együtt Németországban élt és 1986. június 27-én, néhány héttel nyolcvanadik születésnapja után hűnyt el Herfordban. Születési évfordulója és halála kapcsán kompozíciói 1986 folyamán Európa hat országában, valamint az USA és Kanada templomaiban, ill. koncerttermeiben mintegy ötven emlékhangversenyen kerültek előadásra.

Gárdonyi Zoltán nemzetközileg is nagyrabecsült zenetudományi és zeneelméleti munkásságának mindenekelőtt a Bach- és a Liszt-kutatás köszönhet alapvetően fontos új eredményeket.

Tanítványai sorából került ki a mai magyar zenetudomány, zenepedagógia és egyházi zene számos közismert személyisége.

Gárdonyi Zoltán zeneszerzői életműve felöleli a szimfonikus- és kamarazene, zongora- és orgonakompozíciók, az egyházi és világi szövegű vokális művek továbbá pedagógiai célzatú darabok legkülönbözőbb műfajait. Orgonaművei és bibliai szövegmegzenésítései a huszadik századi egyházzeneben egyedülálló értéket képviselnek és érzékeltetik, hogy a zeneszerző egész életművének alapjául szolgáló inspirációs forrása hitvallásos reformátussága volt.

Készült a Fővárosi Önkormányzat Zenei Alapjának támogatásával.